

Άρειος Πάγος
Πλήρης Ολομέλεια
Αριθμός απόφασης 16/2015

Περίληψη

Επίδομα 176 ευρώ - Ενιαίο μισθολόγιο - Η παροχή των 176 ευρώ δεν συνιστά προβλεπόμενη εκ του νόμου ευθεία και γενική αύξηση των αποδοχών όλων των υπαλλήλων του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, εξομοιούμενη με μισθό, με μόνη προϋπόθεση την υπαγωγή αυτών στο ενιαίο μισθολόγιο του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης, αλλά αποτελεί ειδική παροχή μη εξομοιούμενη με μισθό και παρέχεται, εάν η Διοίκηση ασκήσει τη διακριτική της ευχέρεια, μετά συνεκτίμηση της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας να εκδώσει κανονιστική πράξη, για επέκταση της χορήγησης της παροχής αυτής σε υπαλλήλους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 14 του Ν. 3016/2002, μία των οποίων είναι να μη λαμβάνει ο υπάλληλος άλλες πρόσθετες παροχές, ίσες ή ανώτερες του ποσού των 176 ευρώ.

Κείμενο

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές της πλήρους Ολομελείας: Αθανάσιο Κουτρομάνο, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δήμητρα Παπαντωνοπούλου, Νικόλαο Λεοντή, Σπυρίδωνα Μιτσιάλη, Βιολέττα Κυτέα, Βασιλική Θάνου - Χριστοφίλου και Παναγιώτη Ρουμπή, Αντιπρόεδρους του Αρείου Πάγου, Κωνσταντίνο Φράγκο, Ιωάννη Γιαννακόπουλο, Χρυσόστομο Ευαγγέλου, Δημήτριο Κράνη, Χριστόφορο Κοσμίδη, Δημήτριο Κόμη, Αντώνιο Ζευγώλη, Ασπασία Καρέλλου - Εισηγήτρια, Εμμανουήλ Κλαδογένη, Γεώργιο Σακκά, Χρυσούλα Παρασκευά, Μαρία Γαλάνη - Λεοναρδοπούλου, Μιχαήλ Αυγουλέα, Παναγιώτη Χατζηπαναγιώτη, Ιωσήφ Τσαλαγανίδη, Πάνο Πετρόπουλο, Ευγενία Προγάκη, Ασπασία Μαγιάκου, Βασίλειο Πέππα, Χαράλαμπο Καλαματιανό, Αθανάσιο Καγκάνη, Μαρία Χυτήρογλου, Ειρήνη Καλού, Αρτεμισία Παναγιώτου, Χαράλαμπο Μαχαίρα, Απόστολο Παπαγεωργίου, Παναγιώτη Κατσιρούμπα, Χρήστο Βруνιώτη, Δημήτριο Γεώργα, Δημήτριο Τζιούβα, Ιωάννη Μαγγίνα, Σοφία Καρυστηναίου, Δήμητρα Κοκοτίνη και Διονυσία Μπιτζούνη, Αρεοπαγίτες (κωλυομένων των λοιπών Δικαστών της σύνθεσης).

Συνεδρίασε δημόσια στο Μέγαρό του, στις 23 Απριλίου 2015, με την παρουσία της Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου Ευτέρπης Κουτζαμάνη και της Γραμματέως Αγγελικής Ανυφαντή για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσειόντος - καθού η κλήση: Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία "Δήμος Ζωγράφου", ο οποίος εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο του Μαρία Σκιαδιώτη, η οποία δεν κατέθεσε προτάσεις. Των αναιρεσιβλήτων - καλούντων: 1)Κ. Ζ., 2)Α. Θ., 3)Α. Κ., 4)Α. Κ., 5)Κ. Λ., 6)Δ. Λ., 7)Β. Μ., 8)Ε. Μ., 9)Κ. Μ., 10)Μ. - Μ. Σ., 11)Β. Τ., και 12)Α. Χ., κατοίκων ... οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους Νικόλαο Σωτηρακόπουλο, Λάμπρο Γεωργακόπουλο και Γρηγόριο Κοσσυβάκη, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

Των καλούντων: 1)Α. Α. του Ν., και 2)Π. Α. του Ν., ως κληρονόμων του αναιρεσειόντος Ν. Α., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τους ίδιους ως άνω πληρεξούσιους δικηγόρους.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 6 Δεκεμβρίου 2007 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων και του αποβιώσαντος Ν. Α., που κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο

Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 1237/2008 οριστική του ιδίου δικαστηρίου και 4712/2011 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζήτησε ο αναιρεσείων Δήμος με την από 6 Ιουλίου 2012 αίτησή του.

Εκδόθηκε η 2233/2013 απόφαση του Β1 Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου, η οποία παρέπεμψε στην Πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου τους: πρώτο, δεύτερο και τρίτο, κατά το πρώτο μέρος του, λόγους αναίρεσεως (από τον αριθμό 1 του άρθρου 560 Κ.Πολ.Δ.) της από 6/7/2012 αιτήσεως του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία "Δήμος Ζωγράφου", για αναίρεση της υπ αριθμ. 4712/2011 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την από 16 Ιανουαρίου 2014 κλήση των καλούντων - αναιρεσιβλήτων η υπόθεση προσδιορίστηκε για τη δικάσιμο της 10ης Απριλίου 2014, οπότε αναβλήθηκε αορίστως. Με νέα κλήση (από 10 Απριλίου 2014) των καλούντων - αναιρεσιβλήτων η προκείμενη υπόθεση φέρεται στην Πλήρη Ολομέλεια του Δικαστηρίου τούτου.

Κατά τη συζήτηση της αιτήσεως αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Η Εισηγήτρια Αρεοπαγίτης Ασπασία Καρέλλου ανέγνωσε την από 20/3/2014 έκθεσή της, με την οποία εισηγήθηκε την παραδοχή των παραπεμφθέντων στην πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, πρώτου, δεύτερου και τρίτου, μέρος πρώτο, λόγω αναίρεσεως, από το άρθρο 560 αρ. 1 Κ.Πολ.Δ., της από 6-7-2012 αιτήσεως του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία "Δήμος Ζωγράφου" για αναίρεση της 4712/2011 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ακολούθως δε να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Β 1 Πολιτικό Τμήμα του Αρείου Πάγου, προκειμένου να κριθεί και ο τρίτος λόγος αναίρεσεως, μέρος δεύτερο, για τον οποίο το Τμήμα αυτό επιφυλάχθηκε με την παραπεμπτική του απόφαση. Οι πληρεξούσιοι των διαδίκων, αφού έλαβαν, κατά σειρά, το λόγο από τον Πρόεδρο, ανέπτυξαν προφορικά τους ισχυρισμούς τους. Η μεν του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης, οι δε των αναιρεσιβλήτων, οι οποίοι αναφέρθηκαν στις προτάσεις τους, ζήτησαν την απόρριψη της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη του. Η Εισαγγελέας, αφού έλαβε τον λόγο από τον Πρόεδρο, πρότεινε να κριθούν βάσιμοι οι παραπεμφθέντες στην πλήρη Ολομέλεια, πρώτος, δεύτερος και τρίτος, μέρος πρώτο, κρινόμενοι ενιαίως, λόγοι αναίρεσεως. Κατόπιν αυτών ο Πρόεδρος έδωσε εκ νέου το λόγο στους πιο πάνω πληρεξουσίου των διαδίκων, οι οποίοι αναφέρθηκαν σε όσα προηγουμένως είχαν αναπτύξει.

Κατά την 11η Ιουνίου 2015, ημέρα που συγκροτήθηκε το δικαστήριο αυτό προκειμένου να διασκεφθεί για την ανωτέρω υπόθεση, ήταν απόντες η Αντιπρόεδρος Βασιλική Θάνου - Χριστοφίλου και οι Αρεοπαγίτες Δημήτριος Κράνης, Δημήτριος Κόμης, Χρυσούλα Παρασκευά και Αθανάσιος Καγκάνης. Παρά ταύτα, παρισταμένων, πλην αυτών, πλέον των είκοσι εννέα (29) μελών εκ των συμμετασχόντων στη συζήτηση της υπόθεσης, κατ' άρθρο 23 παρ.2 του ν. 1756/1988, όπως ισχύει με την τροποποίηση με το άρθρο 44 του ν. 3659/2008, το δικαστήριο είχε την εκ του νόμου απαρτία για να διασκεφθεί.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με την από 10-4-2014 κλήση των αναιρεσιβλήτων νόμιμα φέρονται προς συζήτηση οι παραπεμφθέντες στην Πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, με την υπ' αριθμ. 2233/2013 ομόφωνη απόφαση του Β1 Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 563 παρ. 2 περ. β του Κ.Πολ.Δ. και 23 παρ. 2 εδ . γ του Ν. 1756/-1988, όπως το δεύτερο τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 παρ. 1 του Ν. 2331/1995, οι από το άρθρο 560 αρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. πρώτος, δεύτερος, και τρίτος, μέρος πρώτο, λόγοι αναίρεσης, της από 6-7-2012 αίτησης του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία "Δήμος Ζωγράφου", για αναίρεση της

υπ αριθμ. 4712/2011 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με τους οποίους προβάλλονται οι αιτιάσεις ότι το Πολυμελές Πρωτοδικείο παραβίασε τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 του Συντάγματος, 1, 2 και 13 του Ν. 2738/1999 και 14 του Ν. 3016/2002, με το να δεχθεί ότι μοναδική προϋπόθεση για τη χορήγηση της ειδικής παροχής των 176 ευρώ, των υπαλλήλων του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, είναι η υπαγωγή τους στο ενιαίο μισθολόγιο της Δημόσιας Διοίκησης και ότι η χορήγηση της δεν εξαρτάται από τη μη χορήγηση άλλων πρόσθετων μισθολογικών παροχών, ίσων ή ανώτερων του ποσού αυτού. Επειδή, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος, η οποία ορίζει ότι "οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου", καθιερώνει όχι μόνο την ισότητα των πολιτών έναντι του νόμου, αλλά και την ισότητα του νόμου έναντι αυτών, δεσμεύει και υποχρεώνει τον κοινό νομοθέτη, όταν πρόκειται να ρυθμίσει ουσιασώς όμοια πράγματα, σχέσεις ή καταστάσεις και κατηγορίες προσώπων, να μη μεταχειρίζεται κατά τρόπο ανόμοιο τις περιπτώσεις αυτές, εισάγοντας εξαιρέσεις και κάνοντας διακρίσεις, εκτός αν αυτό επιβάλλεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος, η συνδρομή των οποίων υπόκειται στον έλεγχο των δικαστηρίων. Επομένως, αν γίνει από τον νόμο ειδική ρύθμιση για ορισμένη κατηγορία προσώπων και αποκλείεται από τη ρύθμιση αυτή, κατ' αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση, άλλη κατηγορία προσώπων, για την οποία συντρέχει ο ίδιος λόγος που επιβάλλει την ειδική μεταχείριση, η διάταξη αυτή που εισάγει την αδικαιολόγητη δυσμενή μεταχείριση είναι ανίσχυρη, ως αντισυνταγματική. Τα ίδια ισχύουν και όταν η ειδική ρύθμιση αφορά μισθό, σύνταξη ή άλλη παροχή προς δημόσιο λειτουργό ή υπάλληλο και γενικώς μισθωτό, οπότε στην περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται αδικαιολόγητη διάκριση, τα δικαστήρια επιδικάζουν την παροχή αυτή και σε εκείνους που αδικαιολόγητα εξαιρούνται. Η παροχή όμως αυτή θα πρέπει να είναι νόμιμη, διότι εάν αυτή χορηγήθηκε κατά παράβαση του Συντάγματος, των νόμων ή της δι' αυτών χορηγούμενης εξουσιοδότησης προς τη Διοίκηση, επέκταση αυτής και σε άλλη κατηγορία μισθωτών δεν είναι επιτρεπτή, διότι ισότητα στην παρανομία δεν νοείται. Ειδικότερα, όταν παρέχεται από τον νόμο εξουσία στη διοικητική αρχή να ρυθμίζει θέματα με την έκδοση κανονιστικής πράξης, παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, κατ' αρχήν, δεν υφίσταται, διότι η εκτίμηση της σκοπιμότητας για την έκδοση ή μη κανονιστικής πράξης και για τον χρόνο έκδοσης αυτής, ανήκει στην ανέλεγκτη από το δικαστή κρίση της Διοίκησης. Εξαιρέση από την αρχή αυτή υπάρχει, είτε όταν η νομοθετική εξουσιοδότηση επιβάλλει την υποχρέωση για την έκδοση της κανονιστικής πράξης, εφόσον συντρέχουν ορισμένες αντικειμενικές προϋποθέσεις ή εντός ορισμένης προθεσμίας, είτε όταν η υποχρέωση της Διοίκησης να προβεί σε κανονιστική ρύθμιση προκύπτει ευθέως από το Σύνταγμα. Εξάλλου, με τις διατάξεις του Ν. 2738/1999 (Κεφάλαιο Α) εισήχθη ο θεσμός των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας στη Δημόσια Διοίκηση. Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του νόμου αυτού, η συλλογική σύμβαση εργασίας ρυθμίζει τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης των υπαλλήλων για τα θέματα που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνονται και θέματα μισθών. Στο άρθρο 13 με τον τίτλο, "Συλλογικές συμφωνίες" προβλέπονται στις παρ.1 και 2 τα ακόλουθα: "1.Συλλογική διαπραγματεύση για τη ρύθμιση ζητημάτων των όρων και συνθηκών απασχόλησης των υπαλλήλων που δεν ρυθμίζονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος λόγω συνταγματικών περιορισμών (όπως είναι ιδίως ζητήματα μισθών, συντάξεων, σύστασης οργανικών θέσεων, προσόντων, τρόπου διορισμού, κ.λ.π.) μπορεί να καταλήγει σε συλλογική συμφωνία. 2. Η συμφωνία αυτή δεν αποτελεί συλλογική σύμβαση εργασίας, συνεπάγεται όμως για το Δημόσιο ή ν.π.δ.δ. ή ο.τ.α.,

α) είτε την έκδοση κανονιστικών πράξεων, εφόσον τα θέματα της συμφωνίας μπορεί να ρυθμιστούν κανονιστικώς βάσει υπάρχουσας σχετικής εξουσιοδότησης νόμου, β) είτε την προώθηση σχετικής νομοθετικής ρύθμισης των θεμάτων της συμφωνίας. Αντικείμενο του περιεχομένου της συμφωνίας μπορεί να αποτελεί και ο χρόνος υλοποίησης της δέσμευσης για την έκδοση κανονιστικών πράξεων ή προώθησης νομοθετικών ρυθμίσεων, κατά περίπτωση". Στη συνέχεια με το άρθρο 14 με τον τίτλο "Υλοποίηση συλλογικών συμφωνιών" του ν. 3016/2002 "για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις", ορίστηκαν τα εξής: "1. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ρυθμίζονται τα θέματα των συλλογικών συμφωνιών που συνάπτονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του ν. 2738/1999 και αφορούν θέματα μισθών και αμοιβών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που υπεγράφησαν το 2001.2. Με όμοιες αποφάσεις οι ρυθμίσεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να επεκτείνονται εν όλω ή εν μέρει και στο λοιπό προσωπικό του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) που δεν συμμετείχε στη σύναψη των συλλογικών συμφωνιών του άρθρου 13 του ν. 2738/1999 και μέχρι του ποσού των εκατόν εβδομήντα έξι (176) ευρώ. 3. Αν καταβάλλονται οποιουδήποτε είδους πρόσθετες μισθολογικές παροχές, που υπολείπονται του ποσού των εκατόν εβδομήντα έξι (176) ευρώ, επιτρέπεται να χορηγείται μόνο η διαφορά μέχρι του ποσού αυτού. Οι ρυθμίσεις αυτές όσον αφορά το προσωπικό των ΟΤΑ και το προσωπικό των λοιπών ΝΠΔΔ περιορίζονται στις υφιστάμενες από τον προϋπολογισμό τους δυνατότητες. 4. Με τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού κοινές υπουργικές αποφάσεις καθορίζονται ειδικότερα : α) Οι δικαιούχοι των παροχών και το ύψος τους, λαμβάνοντας υπόψη για τη χορήγηση ή μη των παροχών αυτών το συνολικό ποσό των καταβαλλομένων μηνιαίων αποδοχών και λοιπών παροχών, επιδομάτων και αποζημιώσεων από οποιαδήποτε πηγή, β) οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί για τη χορήγηση των ανωτέρω παροχών, η διαδικασία και ο χρόνος καταβολής, καθώς και ο τρόπος αντιμετώπισης της σχετικής δαπάνης, γ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη χορήγησή τους... 5. 6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν από 1.1.2002". Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός, δεν είχαν υποχρέωση, αλλ' απλώς διακριτική ευχέρεια να εκδώσουν, μετά από εκτίμηση της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας, κοινές υπουργικές αποφάσεις, με τις οποίες να επεκτείνουν εν όλω ή εν μέρει, τις ευνοϊκές μισθολογικές ρυθμίσεις που προβλέπονται από κοινές υπουργικές αποφάσεις, εκδιδόμενες δυνάμει συλλογικών συμφωνιών κατά την παράγραφο 1 και στο λοιπό προσωπικό του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που δεν συμμετείχαν στη σύναψη συλλογικών συμφωνιών. Σε περίπτωση δε επέκτασης των ευνοϊκών αυτών μισθολογικών ρυθμίσεων, οι ανωτέρω Υπουργοί είχαν περαιτέρω διακριτική ευχέρεια, κατ' εκτίμηση, επίσης, της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας να καθορίσουν το ύψος της πρόσθετης μισθολογικής παροχής, η οποία πάντως δεν μπορούσε να υπερβαίνει το ποσό των εκατόν εβδομήντα έξι ευρώ. Δηλαδή, προϋπόθεση για τη χορήγηση πρόσθετης μισθολογικής παροχής, κατ' εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης ήταν, ενόψει των οριζόμενων στην παρ. 3 του ίδιου ως άνω άρθρου 14 του ν. 3016/2002 και του σκοπού της ρύθμισης, που συνίστατο, κατά τα αναφερόμενα στη σχετική εισηγητική έκθεση, στην ενίσχυση των χαμηλόμισθων υπαλλήλων, να μη λαμβάνει ο υπάλληλος οποιαδήποτε άλλη πρόσθετη μισθολογική παροχή, ίση ή ανώτερη με το

ανωτέρω ποσό. Σε περίπτωση δε υπαλλήλων που ελάμβαναν άλλη πρόσθετη μισθολογική παροχή, μικρότερη από το ποσό αυτό (των 176 ευρώ), ήταν επιτρεπτό να χορηγηθεί, με τις ανωτέρω υπουργικές αποφάσεις, μόνον η διαφορά έως το εν λόγω ποσό. Ενόψει των ανωτέρω δεν συνιστά παραβίαση των προαναφερομένων διατάξεων η παράλειψη της Διοίκησης να ασκήσει την προβλεπόμενη από τις διατάξεις αυτές κανονιστική αρμοδιότητα, με την έκδοση υπουργικής απόφασης για την επέκταση της χορήγησης της ένδικης παροχής και, πάντως, δεν ήταν επιτρεπτή η χορήγηση σε υπαλλήλους, οι οποίοι ελάμβαναν οποιουδήποτε είδους άλλη πρόσθετη μισθολογική παροχή, ίση ή ανώτερη του ποσού των εκατόν εβδομήντα έξι (176) ευρώ (Ολ. ΣτΕ 95/2013). Η δε τυχόν κατά παράβαση των εξουσιοδοτικών διατάξεων του άρθρου 14 παρ. 2, 3 και 4 του Ν. 3016/2002, συστηματική έστω, έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων, για τη χορήγηση της ειδικής παροχής των 176 ευρώ σε διάφορες κατηγορίες υπαλλήλων, του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, συνιστά μη επιτρεπόμενη από το Σύνταγμα τροποποίηση των εξουσιοδοτικών ως άνω διατάξεων εκ μέρους της Διοίκησης και δεν μπορεί να μεταβάλει τη φύση της ειδικής αυτής παροχής, σε γενική προσαύξηση των αποδοχών όλων των ανωτέρω υπαλλήλων. Εάν ο νομοθέτης ήθελε την παροχή αυτή ως γενική προσαύξηση των αποδοχών όλων των υπαλλήλων που υπάγονται στο ενιαίο μισθολόγιο της Δημόσιας Διοίκησης θα το όριζε ρητά και δεν θα παρείχε σ' αυτή, με εξουσιοδοτικές διατάξεις τυπικού νόμου, τη διακριτική ευχέρεια, υπό τις προεκτεθείσες και μόνο προϋποθέσεις, να εκδώσει κανονιστικές πράξεις για τη χορήγηση της. Ακολούθως, με το άρθρο 28 παρ. 4 του ν.3205/2003 "μισθολογική ρύθμιση λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, μονίμων στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και αντιστοίχων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος και άλλες συναφείς διατάξεις", καταργήθηκε από 1-1-2004 (άρθρο 56 του νόμου αυτού), εκτός των άλλων, "το άρθρο 14 του Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α 110) και όλες οι κοινές υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότησή του". Με το άρθρο 24 παρ. 3 του ίδιου νόμου 3205/2003 ορίστηκε ότι τα θέματα που ρυθμίζονται με τον νόμο αυτόν δεν αποτελούν αντικείμενο συλλογικών διαπραγματεύσεων και ότι η χορήγηση οποιωνδήποτε άλλων παροχών ή αποζημιώσεων εν γένει, πέραν των προβλεπομένων στον νόμο αυτόν, επιτρέπεται μόνο με τροποποίηση των διατάξεων του και με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του νόμου αυτού ορίστηκε ότι, "...ποσά που καταβάλλονται μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, σύμφωνα με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 14 του ν. 3016/2002, ως ειδική παροχή, διατηρούνται ως προσωπική διαφορά μειούμενη από οποιαδήποτε μελλοντική χορήγηση νέου επιδόματος, παροχής ή αποζημιώσεως ή από αύξηση του κινήτρου απόδοσης του άρθρου 12 του ίδιου νόμου. Οι ανωτέρω κοινές υπουργικές αποφάσεις καταργούνται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου... Μετά την 31-12-2003 δεν καταβάλλεται σωρευτικά η ως άνω προσωπική διαφορά μαζί με οποιαδήποτε πρόσθετη μισθολογική παροχή που συμψηφιζόταν με αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3016/2002 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες κοινές υπουργικές αποφάσεις...". Από τις αμέσως παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι με την κατάργηση του άρθρου 14 του ν. 3016/2002, καθώς και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθεισών ΚΥΑ, για να μη χειροτερεύσει η μισθολογική κατάσταση των χαμηλόμισθων υπαλλήλων από 1-1-2004, οι οποίοι ελάμβαναν μέχρι την 31-12-2003 την ειδική παροχή των 176 ευρώ, με βάση κοινές υπουργικές αποφάσεις που είχαν εκδοθεί, διατηρήθηκε η ειδική αυτή παροχή, ως προσωπική διαφορά για τους υπαλλήλους αυτούς, υπό την προϋπόθεση

ότι αυτοί δεν ελάμβαναν άλλη πρόσθετη παροχή ίση ή μεγαλύτερη του ποσού των 176 ευρώ, η οποία συμψηφίζοταν με την παροχή αυτή, μειούμενη σε περίπτωση χορήγησης οποιασδήποτε μελλοντικής παροχής ή νέου επιδόματος ή αποζημιώσεως ή αύξησης του κινήτρου απόδοσης. Τέλος, από τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 3 του Ν. 3336/2005, με τον τίτλο "Εισοδηματική πολιτική έτους 2005" που ορίζει ότι, "Οι υπάλληλοι του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, οι οποίοι διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν μετά την 1-1-2004 σε Υπηρεσίες, στους υπαλλήλους των οποίων χορηγούνται τα ποσά που διατηρήθηκαν ως προσωπική διαφορά με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14 του Ν. 3205/2003, δικαιούνται την καταβολή της προσωπικής διαφοράς με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που τη λαμβάνουν και οι υπόλοιποι υπάλληλοι των Υπηρεσιών αυτών. Η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή από 1-1-2005", προκύπτει ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση ως προσωπικής διαφοράς, της ειδικής παροχής των 176 ευρώ, σε υπαλλήλους που διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν μετά την 1-1-2004 σε Υπηρεσίες που διατηρήθηκε ως προσωπική διαφορά η παροχή των 176 ευρώ, είναι να τη λαμβάνει το προσωπικό των Υπηρεσιών αυτών, καθώς και η νόμιμη χορήγηση της στο προσωπικό αυτό, διότι αν το τελευταίο λαμβάνει την προσωπική διαφορά χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμοι όροι και προϋποθέσεις για την απόληψη της, μεταξύ των οποίων είναι να μη λαμβάνει άλλες πρόσθετες παροχές, ίσες ή ανώτερες του ποσού των 176 ευρώ, που συμψηφίζονται με την παροχή αυτή, οι διορισθέντες ή μεταταχθέντες στις Υπηρεσίες αυτές δεν τη δικαιούνται από 1-1-2005, με βάση την αρχή της ισότητας, διότι, όπως προαναφέρθηκε, ισότητα στην παρανομία δεν νοείται. Πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση την προαναφερθείσα εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 3016/2002, ενόσω ίσχυε, και αφού είχαν προηγηθεί ειδικές συλλογικές συμφωνίες του Ελληνικού Δημοσίου με τους αντίστοιχους κλάδους υπαλλήλων, εκδόθηκαν πολλές κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ), με τις οποίες χορηγήθηκε η παραπάνω παροχή, ύψους 88 ευρώ μηνιαίως για το χρονικό διάστημα από 1-1-2002 και 176 ευρώ από 1-7-2002, σε μεγάλο αριθμό υπαλλήλων, με σχέση δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου του Ελληνικού Δημοσίου των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, των οποίων οι αποδοχές διέπονται από τις διατάξεις του ν. 2470/1997, καθώς και στους αποσπασμένους ή τοποθετούμενους από άλλα Υπουργεία, ΟΤΑ και λοιπά ΝΠΔΔ., χωρίς να εξαρτάται η χορήγηση της παροχής αυτής από τη μη καταβολή πρόσθετων μισθολογικών παροχών.

Στην προκειμένη περίπτωση, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών, που δίκασε ως Εφετείο, δέχθηκε τα ακόλουθα: Οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσίβλητοι προσλήφθηκαν, με τις αναφερόμενες ειδικότητες ο καθένας, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, από το "Ίδρυμα Βρεφονηπιακών Σταθμών-ΙΒΣΑ" και από 1-9-2003 μετατάχθηκαν στο ΝΠΔΔ με την επωνυμία "Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Ζωγράφου" (στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του οποίου υπεισήλθε, ως ειδικός διάδοχος, το αναιρεσίβλητο ΝΠΔΔ με την επωνυμία Δήμος Ζωγράφου), υπαγόμενοι στο ενιαίο μισθολογικό καθεστώς του Ν. 2470/1997 και του Ν. 3205/2003. Η επίδικη παροχή του άρθρου 14 του Ν. 3016/2002 έχει ήδη χορηγηθεί σε ευρείες ετερόκλητες κατηγορίες των μισθωτών του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ με σχέση δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, που αμείβονται σύμφωνα με τις διατάξεις του εκάστοτε ισχύοντος μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και υπάγονται στο μισθολογικό καθεστώς του Ν. 2470/1997 και στη συνέχεια του Ν. 3205/2003, χωρίς ειδικές προϋποθέσεις και ανεξάρτητα από τον φορέα, το είδος και τις συνθήκες εργασίας τους. Συνακόλουθα καθίσταται σαφές ότι η με γενικότητα χορήγηση της εν λόγω παροχής σε ευρύτερο κύκλο απασχολούμενων στο Δημόσιο, ΟΤΑ και σε ΝΠΔΔ και ανεξάρτητα από την οργανική ή υπηρεσιακή τους κατάσταση, αποτελεί στην πραγματικότητα μια γενική αύξηση, που αποβλέπει

στη βελτίωση της μισθολογικής καταστάσεως των υπαλλήλων αυτών και κατέστησε την παροχή αυτή προσαύξηση του μισθού. Επομένως, συνεχίζει το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών, εξέλιπε ο αρχικός δικαιολογητικός λόγος (ενίσχυση χαμηλόμισθων υπαλλήλων) χορήγησης της επίδικης παροχής σε συγκεκριμένες μόνον κατηγορίες υπαλλήλων και κατέστη αντιθέτως κανόνας η χορήγηση της, αποτελούσα έτσι προσαύξηση του καταβαλλόμενου μισθού, η δε κατ' εξαίρεση μη χορήγηση της μισθολογικής αυτής παροχής σε ορισμένες μόνον κατηγορίες εργαζομένων, ενώ συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης της (υπαγωγή στις διατάξεις του Ν. 2470/1997 και του Ν. 3205/2003) οδηγεί σε ευθεία παραβίαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας (άρθρο 4 του Συντάγματος). Η άνιση δε και αδικαιολόγητη δυσμενής αυτή μεταχείριση διατηρήθηκε και υπό την ισχύ του Ν. 2305/2003, διότι ναί μεν με το άρθρο 28 παρ. 4 του νόμου αυτού καταργήθηκε από 1-1-2004, το άρθρο 14 του Ν. 3016/2002, ωστόσο το άρθρο 24 παρ. 2 του Ν. 3205/2003 διατήρησε την επίδικη παροχή ως προσωπική διαφορά, έτσι ώστε να μη μειωθεί το εισόδημα των υπαλλήλων που την ελάμβαναν έως 31-12-2003, εκτός αν αποδειχθεί ότι λαμβάνουν κάποια πρόσθετη μισθολογική παροχή ή αυξήθηκε το κίνητρο απόδοσης. Με βάση την ως άνω ερμηνεία, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών, έκρινε ακολούθως, ότι οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσίβλητοι υπαγόμενοι και αμειβόμενοι σύμφωνα με τις διατάξεις του ενιαίου μισθολογίου του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης (Ν. 2470/1997 έως 31-12-2003 και Ν. 3205/2003 από 1-1-2004), δικαιούνται να λάβουν την επίδικη παροχή του άρθρου 14 του Ν. 3016/2002, εφόσον από μισθολογικής απόψεως δικαιούνται των αποδοχών που προβλέπονται στο ενιαίο αυτό μισθολογικό καθεστώς και η ένδικη παροχή έχει ήδη χορηγηθεί σε ευρείες και ετερόκλητες κατηγορίες μισθωτών δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, σε πλείστες κατηγορίες υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης και ΝΠΔΔ, χωρίς ειδικές προϋποθέσεις και χωρίς την οποιαδήποτε συνάρτηση προς το είδος ή εύρος της παρεχόμενης εργασίας, πληρούν δηλαδή τη μοναδική προϋπόθεση που θέτει το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο για την καταβολή της και η οποία χορηγήθηκε ήδη σε άλλους μισθωτούς που τελούσαν υπό όμοιες πραγματικές συνθήκες εργασίας. Κατέληξε δε το Πολυμελές Πρωτοδικείο, ότι η μη χορήγηση της παροχής του άρθρου 14 του Ν.3016/2002 και σ' αυτούς (ενάγοντες) από 1-1-2003 και μετέπειτα, οι οποίοι πληρούσαν τη μόνη προϋπόθεση για τη χορήγηση της (υπαγωγή στο ενιαίο μισθολόγιο του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης) συνιστά ευθεία παραβίαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος) προς άρση της οποίας πρέπει να επεκταθεί η χορήγηση της εν λόγω μηνιαίας ειδικής παροχής και στους ενάγοντες. Έκρινε επίσης ότι, α) το επίδομα ειδικής απασχόλησης, β) το επίδομα εξόδων κίνησης και γ) το επίδομα του κινήτρου απόδοσης, συνιστούν ειδικές επιδοματικές παροχές που άπτονται των ιδιαίτερων εργασιακών συνθηκών του προσωπικού του εναγομένου ΝΠΔΔ, τα ποσά των οποίων δεν είναι συμψηφιστέα με την επίδικη παροχή, καθώς τα ανωτέρω επιδόματα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με το είδος και τις συνθήκες της παρεχόμενης εργασίας και της φύσης των καθηκόντων τους και τυγχάνουν απολύτως και καταφανώς ετεροειδή με την επίδικη και συνεπώς δεν είναι επιδεκτικά αλληλοκαλύψεως και συμψηφισμού με αυτή, η οποία δεν συναρτάται με ειδικές συνθήκες εργασίας αλλά συνιστά ευθεία και γενική αύξηση του μισθού, χορηγούμενη σε όλους τους υπαλλήλους και επικυρώνοντας έτσι την πρωτόδικη απόφαση, που είχε δεχθεί την ένδικη αγωγή των εργαζομένων και είχε υποχρεώσει το εναγόμενο να τους καταβάλει την επίδικη παροχή για το εις αυτή χρονικό διάστημα για τον καθένα. Με την κρίση του αυτή και με βάση τα προεκτεθέντα, το ως Εφετείο δικάσαν Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 του Συντάγματος, 14 του

Ν. 3016/2002 και 24 παρ. 2 του Ν. 3205/2003, καθόσον η παροχή των 176 ευρώ δεν συνιστά (προβλεπόμενη εκ του νόμου) ευθεία και γενική αύξηση των αποδοχών όλων των υπαλλήλων του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, εξομοιούμενη με μισθό, με μόνη προϋπόθεση την υπαγωγή αυτών στο ενιαίο μισθολόγιο του προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης, αλλά αποτελεί ειδική παροχή μη εξομοιούμενη με μισθό και παρέχεται, εάν η Διοίκηση ασκήσει τη διακριτική της ευχέρεια, μετά συνεκτίμηση της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας να εκδώσει κανονιστική πράξη, για επέκταση της χορήγησης της παροχής αυτής σε υπαλλήλους, οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 14 του Ν. 3016/2002, μία των οποίων είναι να μη λαμβάνει ο υπάλληλος άλλες πρόσθετες παροχές, ίσες ή ανώτερες του ποσού των 176 ευρώ. Στην προκειμένη όμως περίπτωση, κατά τις παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης, δεν συνέτρεχε η αναγκαία κατά νόμο προϋπόθεση για τη χορήγηση της παροχής αυτής στους αναιρεσίβλητους, εφόσον αυτοί ελάμβαναν τις ως άνω πρόσθετες μισθολογικές παροχές, οι οποίες υπερέβαιναν το ποσό των 176 ευρώ (άρθρο 8 παρ. 8 και 13 Ν. 2470/1997, 8 παρ. 6 και 12 Ν. 3205/2003, 5 παρ. 3 Ν. 2685/1999 και 131 Π.Δ. 351/2003). Επιπλέον, από τη συνταγματική αρχή της ισότητας δεν απέρρευε υποχρέωση της Διοίκησης να επεκτείνει τη χορήγηση της παροχής αυτής στους αναιρεσίβλητους, ανεξάρτητα αν η παροχή αυτή χορηγείται παρανόμως σε άλλες κατηγορίες υπαλλήλων, διότι ισότητα στην παρανομία δεν νοείται. Τέλος, από τη μετάταξη των αναιρεσιβλήτων στο ήδη αναιρεσείον, δεν μπορεί να θεμελιωθεί αξίωση για την ένδικη παροχή, καθόσον, α) η μετάταξη τους έγινε σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που ο νόμος ορίζει για την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 3336/2005 (χρόνος μετάταξης των αναιρεσιβλήτων 1-9-2003, διορισμός ή μετάταξη μετά την 1-1-2004 για την εφαρμογή της ως άνω διάταξης) και β) δεν διαλαμβάνονται παραδοχές στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι στο προσωπικό του αναιρεσείοντος στο οποίο μετατάχθηκαν οι αναιρεσίβλητοι χορηγείται ως προσωπική διαφορά το ποσό των 176 ευρώ του άρθρου 14 του Ν. 3016/2002. Επομένως, οι από το άρθρο 560 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ παραπεμφθέντες ενώπιον της Πλήρους Ολομέλειας, πρώτος, δεύτερος και τρίτος, μέρος πρώτο, ενιαίως κρινόμενοι, λόγοι αναίρεσης είναι βάσιμοι και πρέπει να γίνουν δεκτοί και να ανααιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση. Εν όψει δε του ότι η υπόθεση δεν χρειάζεται άλλη διευκρίνιση, πρέπει να κρατηθεί και να δικασθεί από την Πλήρη Ολομέλεια (άρθρο 580 παρ. 3 εδ.α Κ.Πολ.Δ.), να ερευνηθεί κατ' ουσίαν η ασκηθείσα από το αναιρεσείον έφεση, να γίνει αυτή δεκτή, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση, να ερευνηθεί η αγωγή, να απορριφθεί ως μη νόμιμη και να συμψηφιστούν τα δικαστικά έξοδα του πρώτου και δεύτερου βαθμού, καθώς και της παρούσας δίκης, κατ' άρθρο 179 εδ. τελευταίο ΚΠολΔ.

Μετά την παραδοχή των ως άνω λόγων αναίρεσης ο τρίτος, μέρος δεύτερο, λόγος αναίρεσης από το άρθρο 560 αρ. 1 ΚΠολΔ, με τον οποίο το αναιρεσείον αιτιάζεται το δευτεροβάθμιο δικαστήριο για την απόρριψη του ισχυρισμού του περί μη διακοπής της παραγραφής της ένδικης αξίωσης, για τον οποίο το Β1 τμήμα είχε επιφυλαχθεί είναι πλέον αλυσιτελής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ' αριθμ. 4712/2011 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Κρατεί και δικάζει την υπόθεση.

Δέχεται την έφεση.

Εξαφανίζει την υπ' αριθμ. 1237/2008 απόφαση του Ειρηνοδικείου Αθηνών.

Δικάζει επί της αγωγής.

Απορρίπτει αυτήν. Και

Συμφηφίζει στο σύνολο τους μεταξύ των διαδίκων τα δικαστικά έξοδα αυτών του πρώτου και δεύτερου βαθμού, καθώς και της παρούσας δίκης.
Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 11 Ιουνίου 2015.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

και τούτου αποχωρήσαντος από την
Υπηρεσία η αρχαιότερη της συνθέσεως
Αντιπρόεδρος

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 15 Οκτωβρίου 2015.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ